

ДОСЛІДЖЕННЯ ВЛАСТИВОСТЕЙ ДІЄТИЧНИХ ДОБАВОК, ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ТА ХАРЧОВИХ ДОБАВОК В «ПІРАМІДІ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»

Немченко А.С., Міщенко В.І., Тімофеев С.В., Винник О.В.
Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
economica@nuph.edu.ua

Головні переваги дієтичних добавок (ДД) перед лікарськими засобами (ЛЗ) полягають у наступному: простота реєстрації та без рецептурний відпуск. Це є причиною суттєвого зростання обсягів споживання ДД на цей час в Україні. Згідно Наказу МОЗ України від 19.12.2013 р. №1114 «Про затвердження Гігієнічних вимог до дієтичних добавок» у статті І. У загальних положеннях наведено – «Дієтичні добавки можуть містити широкий спектр поживних речовин та інших інгредієнтів, у тому числі вітаміни, мінерали, амінокислоти, незамінні жирні кислоти, клітковину, різноманітні рослини та екстракти трав». Такі ж інгредієнти можуть входити й до складу ЛЗ. На думку фахівців, при застосуванні ДД у більших дозах, ніж рекомендовано у анотаціях до їх застосування, вони мають властивість ЛЗ.

Мета роботи – проаналізувати подвійну властивість ДД як ЛЗ, так і харчових добавок. У дослідженні були використані методи контент-аналізу та метод порівняння. Об'єктом досліджень були обрані дані спеціалізованих літературних джерел, сайти мережі Інтернет, ДД та ЛЗ, що присутні у продажу на фармацевтичному ринку України.

Питання віднесення ДД: «До лікарських засобів або до їжі» представлено у вигляді піраміди здоров'я людини, яка була запропонована к.м.н. Ю.А. Лисіковим, Російська академія медичних наук (рис.).

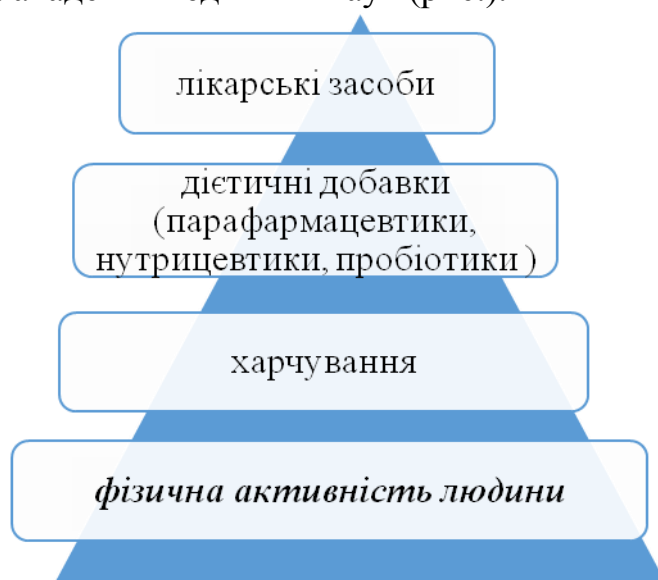

Рис. «Піраміда» здоров'я людини

Найважливішим чинником здоров'я людини та основою «піраміди здоров'я» є харчування, яке забезпечує організм поживними речовинами та енергією, багатьма незамінними й біологічно активними речовинами, що регулюють багато метаболічних процесів, на вершині піраміди перебувають ЛЗ, без яких не-

можливе життя людини та які здатні впливати на клітини та регулювати біохімічні та фізіологічні процеси в організмі. Досить часто застосування ЛЗ супроводжується побічними реакціями, дію яких слід мінімізувати за допомогою ДД і харчування. Між ЛЗ та харчуванням розташовується область, яку займають ДД (парафармацевтики, нутрицевтики, пробіотики). Своїм корінням вони «проростають» у харчування, але також можуть плавно переходити і у ЛЗ.

Тому для ДД об'єктивно характерна подвійність за властивостями: вони є компонентами харчування, а також можуть регулювати біохімічні та фізіологічні процеси в організмі – надавати лікувальну дію. Провести чітку межу між харчуванням, ДД та ЛЗ інколи не представляється можливим. Одні й ті ж речовини, наприклад, вітаміни, мікроелементи, незамінні жирні кислоти, інші біологічно активні сполуки можуть природним чином бути присутні у харчуванні, перебувати в складі ДД або надходити в організм у формі ЛЗ. Простота реєстрації ДД призводить до розповсюдженості ситуації, коли на фармацевтичному ринку України з двох однакових за складом препаратів один знаходиться в обігу як ЛЗ, а інший – в якості ДД. Наприклад, це такі препарати як:

- Дюфалак, сироп 667 мг/мл по 200 і 500 мл., ТОВ «Ебботт Продактс», Нідерланди;
- Лаксарін розчин 667 мг/мл по 500 мл., «Оріон Корпорейшн», Фінляндія;
- Нормазе сироп, 10 г/15 мл по 200 мл., «Л. Молтені і К. де-іФ.лліАліттіСосієтадіЕзерчіціоС.п.А.», Італія;
- Нормолакт сироп, 670 мг/мл по 100 мл. «Борщагівський ХФЗ, НВЦ, ПАТ», м.Київ, Україна;
- Дуфалак Фрут сироп, 667 мг/мл по 500 мл., ТОВ «АбботтПродактс», Нідерланди.

Ці препарати згідно АТС класифікацією належать до осмотично проносних засобів (код АТС–А06А D11). Всі перераховані вище ЛЗ у своєму складі в 1 мл сиропу містять 667 мг лактулози. А такі препарати, як «Лактусан» і «Прелаксан», ТОВ «Феліцата Україна», що знаходяться в обігу на фармацевтичному ринку України як ДД (пробіотики), до складу яких входить пробіотик лактулоза у концентрації не менше 50%.

Таким чином, встановлено, що для ДД об'єктивно характерні властивості: вони є компонентами харчування, а також можуть регулювати біохімічні та фізіологічні процеси в організмі – надавати лікувальну дію. Важливу проблему вибору та призначення слід вирішувати пацієнту за обов'язковою консультацією з лікарем та провізором аптеки.